

Streszczenie pracy doktorskiej

mgr Piotra Korca pt. „Sąd wartościujący jako przedmiot ochrony wolności wypowiedzi a ograniczenia związane z ochroną dobrego imienia w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka”

Tematem pracy jest sąd wartościujący (opinia) jako przedmiot ochrony wolności wypowiedzi w świetle ograniczeń związanych z ochroną dobrego imienia w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka („ETPCz”). Kategoria sądu wartościującego w orzecznictwie Trybunału strasburskiego ma charakter konstrukcji prawnej konkretyzującej art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Wynika to z faktu, że kwalifikacja wypowiedzi do ochrony jako sądu wartościującego dotyczy wypowiedzi zniesławiających i znieważających. Praca wpisuje się w dyskusję nad kwestią, w jakim stopniu takie opinie są chronione.

Zagadnie badawcze zostało sformułowane na podstawie analizy sposobu wyłożenia zasad regulujących kwalifikowanie wypowiedzi do ochrony jako sądu wartościującego w uzasadnieniu wyroku Wielkiej Izby z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie *Morice v. Francja* (skarga nr 29369/10). Zasadnicza praca badawcza dotyczyła tego, czy możliwa jest identyfikacja orzeczenia ETPCz – które można by było uznać za precedens – wprowadzającego kwalifikację wypowiedzi do ochrony z tytułu komunikowania sądu wartościującego (opinii) na podstawie faktów wskazanych jako jego podstawa faktyczna (takie wypowiedzi określane są w pracy jako „sąd wartościujący faktograficznie współistotny”). Według ustaleń pracy takim precedensem jest wyrok ETPCz z dnia 24 lutego 1997 w sprawie *De Haes i Gijssels v. Belgia* (skarga nr 19983/92).

Zgodnie z hipotezą pracy orzecznictwo ETPCz wyrokiem w sprawie *De Haes i Gijssels v. Belgia* wychodzi poza model ograniczający ochronę sądów wartościujących do wypowiedzi oczywiście nieweryfikowalnych. Trybunał tym wyrokiem rozszerza zakres ochrony sądów wartościujących przez przyjęcie, że ochronie podlegają również sądy wartościujące współistotne. Jest to trafne podejście uzasadnione faktem, że dostarczenie wiadomości na temat podstaw sformułowania sądu wartościującego umożliwia odbiorcy komunikatu odniesienie się do komunikowanego faktograficznie współistotnego sądu wartościującego. Pomocnicza hipoteza pracy obejmuje propozycję wprowadzenia pojęcia „osnowy faktograficznej wypowiedzi” na oznaczenie treści faktograficznych komunikowanych wraz ze spornym wyrażeniem. Na osnowę faktograficzną składają się wypowiedzi wskazane jako podstawa

sformułowanego sądu wartościującego (osnowa faktograficzna bezpośrednia) oraz inne wypowiedzi faktograficzne, które mogą być istotne w identyfikacji wypowiedzi jako sądu wartościującego (osnowa faktograficzna pośrednia).

Przeprowadzona w pracy analiza pozwala sformalizować i lepiej zrozumieć rozwój orzecznictwa ETPCz przewidującego ochronę komunikowania sądów wartościujących z uwzględnieniem nie tylko tego, że sama teoria ochrony komunikowania takich sądów może być oparta o różnorodne sformułowania postaci (formy) komunikowania opinii, ale również tego, że rozstrzygnięcia dotyczące zniesławienia czy znieważenia są każdorazowo i siłą rzeczy „wrażliwe na fakty”. W prawie porównawczym istnieje wiele ujęć teoretycznych i prawnopozytywnych sposobu regulowania konfliktu między wolnością komunikowania opinii a ochroną dobrego imienia. Przy czym, metoda koncyliacji wolności komunikowania opinii faktograficznie współistotnych i ochrony reputacji uznawana jest za rudymetarny sposób regulowania tego konfliktu w literaturze anglosaskiej (koncepcje *fair comment*, *honest opinion* oraz *pure opinion*). Podjęcie przez mnie problematyki ochrony opinii faktograficznie współistotnych miało na celu przypomnienie i umieszczenie w kontekście orzecznictwa strasburskiego tej klasycznej koncepcji, która jest aktualnie rozwijana na przykład w prawie kanadyjskim czy australijskim. To pokazuje, że analiza przeprowadzona w pracy wpisuje się nie tylko w zagadnienie rozwoju orzecznictwa ETPCz, ale również w aktualne problemy prawa porównawczego.